

Белорусский государственный университет
Филологический факультет
Кафедра теоретического и славянского языкознания

Аннотация к дипломной работе

**«АССОЦИАТИВНЫЙ ОБРАЗ ПРОФЕССИЙ В ВЫСКАЗЫВАНИЯХ
БЕЛОРУСОВ И ПОЛЯКОВ»**

Гультяева Яна Владимировна

Научный руководитель:

кандидат филологических наук

доцент Калюта Александр Михайлович

Минск

2017

РЕФЕРАТ

Гультяева Яна Владимировна

АССОЦИАТИВНЫЙ ОБРАЗ ПРОФЕССИЙ В ВЫСКАЗЫВАНИЯХ БЕЛОРУСОВ И ПОЛЯКОВ

Объём: 50 страниц, 6 таблиц, 4 приложения, 49 источников

Ключевые слова: ПСИХОЛИНГВИСТИКА, ЯЗЫКОВАЯ КАРТИНА МИРА, ЯЗЫКОВОЙ ОБРАЗ «ВНЕШНЕГО ЧЕЛОВЕКА», СВОБОДНЫЙ АССОЦИАТИВНЫЙ ЭКСПЕРИМЕНТ, СЛОВО-СТИМУЛ, АССОЦИАТ, АССОЦИАТИВНОЕ ПОЛЕ, ЯДРО И ПЕРИФЕРИЯ АССОЦИАТИВНОГО ПОЛЯ, СТЕРЕОТИП, РЕСПОНДЕНТ, РУССКИЙ ЯЗЫК, ПОЛЬСКИЙ ЯЗЫК.

Объект исследования: субъективные представления белорусов и поляков о профессиях как фрагмент национальных языковых картин мира.

Цель исследования: выявление национальной аксиологической и эстетической специфики представлений об исследуемом фрагменте языковой картины мира и интерпретация способов его категоризации в языковом сознании белорусов и поляков.

Методы исследования: анализ и синтез научной информации; психолингвистический эксперимент (САЭ посредством анкетирования), классификация данных; индукция, обобщение и сравнение.

Результаты исследования: представлен обзор исследований в области психолингвистической методологии, ассоциативной лексикографии, этнолингвистической компаративистики; разработана методика и проведено два свободных ассоциативных эксперимента с русскоязычными белорусами и с носителями польского языка; собраны и систематизированы в словарных статьях 5 908 ассоциаций, полученных от названий 20 профессий; осуществлена классификация и анализ ассоциативного материала; проведено сопоставление данных двух экспериментов с необходимыми выводами.

Актуальность исследования: впервые в качестве объекта отдельного исследования рассмотрены вербальные ассоциации белорусов и поляков, связанные с представлениями о профессиях.

Сферы применения: 1) анализ активного словника описываемого фрагмента ЯКМ, актуальных синтаксических конструкций, морфологических форм; 2) изучение стереотипных представлений белорусов и поляков; 3) включение в обучающий процесс (изучение русского и польского языков, в том числе как иностранных); 4) включение собранных данных в ассоциативный словарь.

РЭФЕРАТ

Гульцяева Яна Уладзіміраўна

АСАЦЫЯТЫЎНЫ ВОБРАЗ ПРАФЕСІЙ Ў ВЫКАЗВАННЯХ БЕЛАРУСАЎ І ПАЛЯКАЎ

Аб’ём: 50 старонак, 6 табліц, 4 дадаткі, 49 крыніц.

Ключавыя словы: ПСІХАЛІНГВІСТЫКА, МОЎНАЯ КАРЦІНА СВЕТУ, МОЎНЫ ВОБРАЗ “ЗНЕШНЯГА ЧАЛАВЕКА”, СВАБОДНЫ АСАЦЫЯТЫЎНЫ ЭКСПЕРЫМЕНТ, СЛОВА-СТЫМУЛ, АСАЦЫЯТ, АСАЦЫЯТЫЎНАЕ ПОЛЕ, ЯДРО І ПЕРЫФЕРЫЯ АСАЦЫЯТЫЎНАГА ПОЛЯ, СТЭРЭАТЫП, РЭСПАНДЭНТ, РУСКАЯ МОВА, ПОЛЬСКАЯ МОВА.

Аб’ект даследавання: суб’ектыўныя ўяўленні беларусаў і палякаў аб прафесіях як фрагмент нацыянальных моўных карцін свету.

Мэта даследавання: выяўленне нацыянальнай аксіялагічнай і эстэтычнай спецыфікі ўяўленняў аб даследаваным фрагменце моўнай карціны свету і інтэрпрэтацыя спосабаў яго катэгарызацыі ў моўнай свядомасці беларусаў і палякаў.

Метады даследавання: аналіз і сінтэз навуковай інфармацыі; псіхалінгвістычны эксперымент (САЭ шляхам анкетавання), класіфікацыя даных, індукцыя, абагульненне і параўнанне.

Вынікі даследавання: прыведзены агляд даследаванняў у галіне псіхалінгвістычнай метадалогіі, асацыятыўнай лексікаграфіі, этналінгвістычнай кампаратывістыкі; распрацаваная методыка і праведзеныя два свабодныя асацыятыўныя эксперыменты з рускамоўнымі беларусамі і з носьбітамі польскай мовы; сабраныя і сістэматызаваныя ў слоўнікавых артыкулах 5 908 асацыяцый, атрыманых ад назваў 20 прафесій; праведзеныя класіфікацыя і аналіз асацыятыўнага матэрыялу; зробленае супрацьпастаўленне даных абодвух эксперыментаў з неабходнымі высновамі.

Актуальнасць даследавання: упершыню ў якасці аб’екта асобнага даследавання разгледжаны вербальныя асацыяцыі беларусаў і палякаў, звязаныя з уяўленнямі аб прафесіях.

Галіны прымянення: 1) аналіз актыўнага слоўніка дадзенага фрагмента МКС, актуальных сінтаксічных канструкцый, марфалагічных форм; 2) даследаванне стэрэатыповых уяўленняў беларусаў і палякаў; 3) уключэнне ў навучальны працэс (вывучэнне рускай і польскай моў, у тым ліку як замежных); 4) уключэнне сабранага матэрыялу ў асацыятыўны слоўнік.

SUMMARY

Yana Gultiayeva

ASSOCIATIVE VIEW OF PROFESSIONS IN BELARUSIANS' AND POLES' VERBAL STATEMENTS

Thesis: 50pages, 6 tables, 4 appendices, 49 sources

Keywords: PSYCHOLINGUISTICS, LINGUISTIC PICTURE OF THE WORLD, LINGUISTIC VIEW OF "THE OUTER PERSONALITY", FREE ASSOCIATION EXPERIMENT, STIMULUS, RESPONSE, ASSOCIATIVE FIELD, CORE AND PERIPHERY OF AN ASSOCIATIVE FIELD, STEREOTYPE, RESPONDENT, THE RUSSIAN LANGUAGE, THE POLISH LANGUAGE.

The object of the research: Belarusians' and Poles' subjective perceptions of professions as a fragment of the national linguistic pictures of the world.

The purpose of the research: to identify national axiological and aesthetic specificities of the ideas about the examined fragment of the linguistic picture of the world, and to interpret the ways of its categorising in Belarusians' and Poles' linguistic consciousness.

The methods used: analysis and synthesis of the scientific information, psycholinguistic experiment (free association experiment), data classification, induction, generalization and comparison.

The obtained results: an overview of research in the field under discussion was provided (works on psycholinguistics, ethnolinguistics, associative lexicography); the methodology was worked out and two free association experiments were carried out with Russian-speaking Belarusians and with Polish native speakers; 5 908 verbal associations (responses to 20 names of professions) were gathered and systematized in dictionary entries; the data was classified and analyzed; the comparison of the results of both experiments was made and conclusions were drawn.

The relevance of the research: for the first time Belarusians' and Poles' perceptions about professions, clarified in verbal associations, were studied as a separate object.

Application field: 1) the linguistic analysis of the active vocabulary on the topic "Professions", the analysis of relevant syntactic constructions and morphological forms, 2) the study of Belarusians' and Poles' stereotypes, 3) the inclusion in the learning process (teaching and learning the Russian and Polish languages as foreign ones), 4) the inclusion of the verbal data into an associative dictionary.